

PRESBITER

Térjetek meg
hozzám
böjtöléssel is!
Jóél 2,12

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

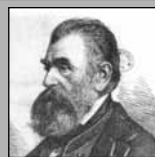
XII. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

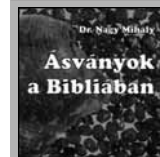
2003. január-február

„Az irgalmas
szeretetet lehet
és kell gyakorolni”
(4. oldal)

Emlékezetes
presbiterek –
Dr. Kun Kocsárd
(9. oldal)

Diákoknak
és gyülekezeti
tagoknak
(14. oldal)

Esti imádság

Ó, milyen vak homályba futnak,
kik nélküled indulnak útnak.
A kezemet nézem: leszárad;
szívem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél:
szökni akartam, nem engedtéél,
csend volt szívemben és a csendben
szavad szólt csak,
mindennél szebben.

Én Istenem, hívj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodalمام;
Ó, légy úrrá megint Te rajtam!

Kereszthúry Dezső

Böjt – önátadás

Böjt hetében felidéződik bennem a múltszázadi mártírteológusnak, Bonhoeffernek egy ifjúsági konferencián a fiatalokhoz intézett mondata: „Merjétek a Bibliát egyszer végre magatok ellen is olvasni, ne csak magatok igazolására!” Ha így tudnánk végre mi is olvasni a Szentírást, akkor szinte ránk zuhannának, és Istenhez üznének minket az Igék, például Ézsaiás próféta kifakadása: Tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép között lakozom. Istenünk szelíd megáldapítása maró lúgként érné így lelkünket: Ez a nép ajkával tisztel engem, szíve pedig távol van tőlem. Jakab apostol szavai akár napjaink diagnózisául is szolgálhatnak: A nyelv is milyen kicsi testrészt, mégis nagy dolgokkal kérkedik. Íme, egy parányi tűz milyen nagy erdőt is felgyújt. A nyelv is tűz. Égő erdőhöz hasonlít némelykor nemzetünk, egyházunk, családjunk, személyes életünk. Vajon ki és hogyan oltja el az emésztő lángokat? Erre is kaptuk a böjti időszakot. Mózes felmegy a kijelentés hegyére, Isten-közelbe jut, Urunk Jézus kivonul a pusztába, Atya-közelbe kerül. Ez az elidőzés Istenünk társaságában a gyógyító böjt. A böjt ugyanis nem csak lemondás, önkorlátozás, hanem legalább ennyire önátadás, Istenre összpontosítás, javainak felvétele, közelségének belélegzése. Mózes az Úr közelében kivonja magát egy időre aranyborjas álmokat szövögető, pártoskodó népe köréből. Egész valójával az Úrra figyel. Isten jótékony felhője takarja el előle a mindennapok zűrzavarát, a lényegtelen dolgok kényszeruralmát. Csak az életformáló szent Szóra és a megszólaló Istenre figyel, hogy utána lemelessen a völgybe, s népe igazi javát, azaz üdvösségét tudja szolgálni. Ugyanígy Urunk is, emberiséget szabadító, megváltó nagy munkája, nyilvános fellépése előtt egy időre elvonul a pusztába, hogy ne önmagával, hanem az Atyával legyen, betöltekezzen Vele, meg azokkal az Igékkel, melyek segítségével győzelmesen veri majd vissza a Sátán rafinált támadásait. Mózes és Urunk esetében új hangsúlyt kap a böjt: Istennél lenni, Nála elidőzni, jelenlétét felfokozottan átélni. Nekünk ez ma egyfajta szent „elvonókúrát” és felfokozott önátadást jelent: *elvonom ajkaimat a tűzbe borító,*

hiábavaló beszédétől és szent Igékkel, imádsággal illetem számat. Elvonom füleimet a súsárló, másokat gyalázó közbeszédétől és a bizalmaskodó pletykától, s meghallom a „halkszavú parancsnok” Igéit. Elvonom szemeimet a tolakodó látványosságoktól, reklámoktól, torz és torzító képektől, és szemeimet a hegyekre emelem, onnan jön a segítségem. Elvonom szívemet az oly' sok helyen magukat kínáló napi pillanat-bálványoktól és Kálvinnal felajánlom azt égőáldozatul Istennek. Elvonom lelkemet a sötétség erőitől, és megfürdetem azt a Szent Lélek áradó fényözönében. Ilyen értelemben a böjt nagy nemzeti és egyéni méregtelenítés és lelki feltöltekezés ideje lehet, miként azt svájci testvéreink már évek óta gyakorolják: nemzeti és egyéni bűnökért imánapot és böjtöt tartanak. Ha ők ennek szükségét érzik, akkor mi miért nem? Amikor a pozitív gondolatokra, szavakra, tettekre figyelünk, Isten jelenlétére, igényére, elvárásaira, ajándékaira hangoljuk rá magunkat. Nagy események előtt Izráel népe böjtöt hirdetett. Amikor gyilkos testvérháború dúlt, akkor felmentek Béthelbe, ott sírtak az Úr előtt, elidőztek nála és böjtöltek. Elsíratták és legyőzték a pártoskodást. S mielőtt a fogságból elindultak haza, a babiloni nagy vízek mellől, Ezsdrás böjtöt hirdetett, hogy megalázkodjanak Istenük előtt, s kérjenek Tőle szerencsés utat maguknak és családjaiknak. Az akkori böjtök mai alkalmazása lehetne például nemzeti önvizsgálatunk az EU-ba lépés előtt! Adja meg Atyánk és Megváltónk Szentlelke által minél többünknek, hogy az idej böjti hetekben valóban eljuthassunk Istenünk közelébe, belélegezhessük háromszoros szentségének életet tisztító közelségét, s ezután bátor szívvel, biztos irányítással indulhassunk az elkészített bizonodó felé. Eközben pedig vegyük észre irgalmas szívvel a mindenkor velünk lévő szegényeket, hátratélt szenvedőket és nekik is juttassunk böjti lelkülettel javainkból! Merjük hát ezért a Szentírást újra és újra magunk ellen is, ne csak a magunk igazolására olvasni, mert csak ez szolgálja mások és a magunk javát, üdvösségét.

Dr. Békefy Lajos

Az Ige körül

Hívására, követve

Máté 4,18-22

A Galileai tenger partján járva Jézus meglátta Simont, akit Péternek hívtak és testvérét Andrászt. Nem két testvért látott meg, és két testvért vett észre. Mi a földi szemünkkel meglátjuk, észrevesszük a személyeket és a tárgyakat. Jézus azonban belelátott a két testvérbe. Simonba, az egyszerű halászba belelátta Pétert, a kősziklát, akinek a hitére – a nem test és vér által kijelentett hitére – építette az Anyaszentegyházat. Belelátta Simonba a hirtelen haragvó, a lehetetlen helyzetekben lázadó, az Őt háromszor megtagadót.

Jézus nemcsak meglátta őket (beléjük látott), hanem meg is szólította őket: „Jöjjetek utánam, és emberhalászként teszlek titeket” (19). Ez az egyetlen mondat magába foglalta Jézus szándékát és megváltoztatta a halászkok életét. „Othagyták hálójukat és követték őt” (20). Mit jelentett számukra ez a megszólítás: „jöjjetek utánam”? Aki megszólította őket, nem is ismerték. Miért menjenek, hiszen rendezett körülmények között éltek. Őket ide kötötte a munkájuk, amiből családjukkal együtt megélték. Nevükön szólítva hívta őket, az ismert bizonyosnak látszóbból, létből a bizonytalan felé. A megszólítás nem arra vonatkozott, hogy amit tesznek, azt helyesen teszik-e vagy sem, hanem, hogy Őt követve mást csináljanak. De mi mást tegyenek, hiszen ők csak a halászáshoz értettek? Ez a megszólítás arra vonatkozott, hogy Őt a lábának a nyomába lépve kövessék. Ő mindig elől járva mutatja az utat. A megszólításban az is benne volt, hogy hagyják el azt a társaságot (életformát), amelyben eddig éltek és kövessék. Vagyis, hogy egészen mást, és másképpen csináljanak. Az egyszerű halászkokból Jézus halk hívó szavának az ereje a követést váltotta ki.

De hová követték Jézust? Oda, ahol Ő volt. Ez a követés, amíg Jézus a földön járt, a Vele való állandó együttléte jelentette. Azután pedig az erősítőként küldött Lélekkel való együttjárást jelentette. Az elhívták ettől kezdve az Ő követésében éltek. Nem ok és cél nélküli követés volt ez. Az Ő szava volt az ok, amiért mindent el-

hagytak és a cél is, akit követtek. Egyszerűen csak azt tudták, hogy a „jőjj” hívó szónak nem lehetett ellenállni. A jőjj és a követték szó bennük a cselekvésben eggyé vált. A jőjj szó elhangzása bennük követtéssé vált. Nem vált el bennük egymástól sem időben, sem pedig szándékban. Követésük a Vele együttléte, és nem a holléte jelentette számukra. Követve végigjárták Galileát. Eljutottak Jeruzsálembe. Amikor az üres sírt megtalálták, az angyal akkor is a követésre figyelmeztette őket: „Menjete Galileába, ő előttetek megy, amint megígérte nektek” (28,7).

Vannak, akik életüket a hallott hívás, és a nem teljesített követés határmezsgyéjén élik le. Ezeknek az ajkáról a hívást hallva hangzik fel a kérdés: quo vadis, Domine? A halászkok nem kérdezték, hová megy Uram? Követték. Akik arra kíváncsiak, hogy hová és nem arra, hogy kívül, azok nem követik. Jézust nem kérdezni, hanem követni kell! Miközben a mezsgyén álló azt kérdi, hová, aközben már csak a távozó Jézust látja. Aki kérdezve vár, az sem követő. Jézus pedig követőket és nem várhozókat, vagy érdeklődőket hívott.

Vannak, akik azért állnak a határmezsgyén, mert nem tudják ott hagyni, amihez egész életükben ragaszkodtak. A „jőjj utánam” hívó szó elhalkul a régi életükhöz ragaszkodás hangzavarában. Vannak, akik alkalmatlanságukra hivatkozva maradnak a döntéslatolgatás határmezsgyéjén. Nem értem, nem ismerem eléggé a Bibliát. Először majd tanulmányozom. A halászkoknál az Írásban kevésbé járatosakat alig lehetett találni. Tudatlanságuk még sem volt akadály a követésnek. De az emberhalásszá vált Péter az első pünkösdkor úgy prédikált Jeruzsálemben, hogy ámulva hallgatták és azt kérdezték: „mit tegyünk atyámfiai, férfiak”? Mást, mint eddig: „térjete meg, és kereszteskedjete meg”. Vannak, akik latolgatják a követésre felajánlott utat. Azt bizonytalanabbnak tekintik, mint az eddigi, biztosnak vélt utat. A napi bizonytalansággal terhes utadnál nem biztosabb-e azon az úton járni, amelyet előtünk az Úr már járhatóvá tett?

Jézus követésre, és nem csatlakozásra hívott. A Zebedeus testvéreknek nem azt mondta, hogy csatlakozzanak Simonhoz és Andrászhoz, hanem személy szerinti megszólítással, hogy kövessetek engem. Sokan csatlakoztak Jézushoz, de kevesen követték. Abban az időben a csatlakozók nagy tömege hangos volt a hallelujázástól. A követők meg szó nélkül lépkedtek az Úr nyomába. A csatlakozók pár nappal később „feszítsd meg”-et kiáltottak!

Jézushoz, tanításához nem csatlakozni kell. Őt követni kell. Úgy, ahogy az ének mondja: „kövesd a Jézust, kövesd még ma”. Minél hamarabb. Csendben, mindent elhagyva érte. Ez a követés azonban a Benne mindent megnyeréssé válik. Követni, mert nincs más utam!

Dr. Cseh Lajos

Keletkezéstörténet

Pál apostol

Korintusiakhoz írott első levele

Korintus földrajzi fekvésénél fogva a szárazföld és a tenger felől egyaránt megközelíthető gazdag kereskedelmi és ipari központtá vált. Ez az adottsága egyben az erkölcsstelen kicsapongó élet szerint élés alapjait is megvetette. A városban volt Aphroditének, a görögök szerelemistenének a temploma, ahonnan esténként előzönlöttek a város utcáit a szent prostituáltak.

A Pál apostol idejében közel negyed millió lakosú nagyváros minden emberfajtából összekevert lakói gyökértelenek, otthoni környezetükből kiszakítottak voltak. A leírtak alapján joggal jegyezte le az apostol, hogy „félelem és nagy rettegés között” érkezett a városba, ahol másfél évet töltött. Kezdetben sátorkészítő mesterségéből tartotta fenn magát, és emellett prédikált. Később Szilász és Timóteus meghozták a gyülekezetek ajándékát és az apostol minden idejével szolgálta a

gyülekezet ügyét. Nagy erősítést jelentett számára Akvila és Priszka, a hívő házastárs, akik otthonukat szállásul ajánlották fel. Pál kezdetben a zsinagógában tanított, majd mikor onnan elűzték, a szomszédos házban folytatta szolgálatát. Sokan hittek és megkezeszteltek. Pál közöttük élve tanította őket. Amikor elhagyta Korintust, élő gyülekezetet hagyott hátra, akiket a szilárdságra és a rendíthetetlen buzgóságra biztatott.

Amikor eltávozott, a tanításoknak a sokféle szele nem hagyta a gyülekezetet sem érintetlenül. Apollós nevű, ékesen szóló tanító került Korintusba, és sokan magukat az ő tanítványának tekintették. Mások hűségesek maradtak Pálhoz. Ez pártoskodáshoz vezetett. Több probléma is keletkezett a gyülekezetben. Volt, aki mostohaanyjával élt együtt (5,1-2). Voltak, akik hitetlen bírák előtt törvénykeztek (6,1-8). Az asszonyok az akkori szokásoktól eltérően fedetlen fővel jelentek meg az istentiszteleten (11,3-15). Nem a szeretet jegyében zajlott az úrvacsorai együttlét (11,17-22). Némelyek a bálványáldozati húsból ettek (8,10;10,27). Elburjánzott a nyelveken szólás (14,1-40). Egyesek tagadták a halottak feltámadását (15,1-18).

Az apostol aggódva hallgatta a gyülekezet állapotáról szóló levélben és küldöttek útján eljuttatott híreket. Levelet írt, amit Timóteussal juttat el a gyülekezethez. A Biblia-tudósok több, korintusiakhoz írott levelet is értelmeznek. Ezekbe nem bocsátkozunk bele, csupán az I Korintusi levél tartalmára utalunk. A levél mondanivalóját a hírek és az események határozták meg.

A válsággal küzdő gyülekezetet levelében apostoli szeretettel köszönti és hűtlenségükkel szembeállítja Isten hűségét (1,9). A pártoskodókkal szemben Krisztust állítja központba, akit nem lehet részekre szakítani. Az igaz és a hamis bölcsesség taglalása során szembeállítja a világ bölcsességét az Isten bölcsességével. A világ bölcsessége a Krisztusról, keresztyéről szóló beszéd erejét tudja elvenni (1,17). A Krisztusról szóló beszéd viszont bolondság azoknak, akik elvesznek, az üdvözülőknek azonban Isten beszéde. A magukat bölcseneknek vallók legyenek bolondok, hogy bölcsé lehessenek (3,19). Sorra veszi a felvetett problémákat és intést, tanítást ad.

Kerüljétek a paráznaságot (5,1-13; 6,9-20). Ne pereskedjétek, kössetek egyezséget (6,1-8).

A házasság vagy egyedüllét mint Isten két ajándéka (7,1-40).

Szabadság és mások iránti tapintat (8,1-13). A szabadság korlátja és veszélyei (9,1-11,1).

A keresztyén gyülekezet, lelki ajándékok (11,2-14,40).

A feltámadás (15,1-5 8).

Cs L

LAPUNK 2002. ÉVI SZOLGÁLATÁRÓL

Lapunk 2002. évi szolgálatáról szólva elsőként hálaadásunkat fogalmazzuk meg, hiszen elmondhatjuk: „*Mindeddig megsegített minket az Úr*” (1Sám 7,12). Segítségének sokféle jelét adta, ezeket vesszük most sorra.

1. Urunk segítségével megmutatkozott anyagi tekintetben. Lapunk változatlanul hat alkalommal jelent meg, példányonként 16 oldalon, számonként 4100-4200 példányban. Ebből 400 példányt a holland Fundament-Iránytű Alapítvány, 100 példányt *Dr. Székely István* pasaréti testvérünk adománya „vett meg” előállítás után, így 500 példány előfizetését tették ők meg mások, főleg határon túl élő testvéreink helyett és javára. Belföldre 4018 példány jár, a fennmaradó példányok jó része külföldre jut. 2002-ben mintegy 10%-kal nőtt a belföldi előfizetők száma. A lapkiadás költségei 1 260 153 Ft-ot tettek ki, a postaköltség 672 073 Ft-ot, összesen ez 1 932 226 Ft. A költségek térítésére 1 988 216 Ft folyt be, ami azt jelenti, hogy ráfizetéses lapkiadások időszakában is alázattal és hálával vallhatjuk: *Mindeddig megsegített minket az Úr!* Illesse kiemelten is köszönet a kiadás anyagi támogatásáért egyházunk Zsinatát, ahonnan több szám kiadásának költségfedezetét kaptuk.

2. Urunk segítségével mutatkozott meg személyi és szerkesztési tekintetben is. A hat szerkesztőbizottsági ülésen, amit a következő lapszám megjelenése előtt 3-4 héttel, hétfőn 5 órai kezdettel tartottunk, a szerkesztőbizottság tagjai, akik lapunk állandó szerzői is, lelkiismeretesen, imádságos lelkülettel, konstruktív ötletekkel és javaslatokkal vettek részt. Jó tudni, s látni, hogy a lap háttérben testvéri olvasótábor és jó szellemi-lelki közösséget megélt szerkesztőbizottság áll. Ez bizonyára a lap megjelenési formáján, tartalmán, üzenetén is megérezhető. Rovataink (Ige körül; Keletkezéstörténet; Emlékezetes presbiterek; Magyar Presbiter; Nyitott szemmel) szerzői: *Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Dr. Papp Vilmos, Pintér Mihály* hűséggel és kérés nélkül teszik a dolgukat – köszönet nekik ezért. Minden írás, még a legrövidebb gondolat is, de még a gondosan kiválasztott illusztrációk és fotók is ugyanazt a célt szolgálják: közvetlen vagy közvetett bizonyoságtételek ezek Urunkról, hitmélyítő, lelkiséget formáló igénnyel. Minden számunk igés felirattal jelent meg, az Igék éppúgy, mint a vezércikkek az egyházi év alkalmihoz igazodtak (ezt már a címek is kifejezik: Születésnap köszöntő; Húsvéti hit; A Szentlélek az élet Lelke; Míg időnk van; Új reformáció; Karácsony után). A 16 oldalból legalább a felénél alkalmaztuk az adott szám alapszínéből a címszínezést, némelykor a szövegszedést is színesbe tettük át. A fotókba sülyesztett képaláírás is formai újdonság, miként az első oldal baloldali hasábjába is új szerepet kapott.

A lap felelős szerkesztője változatlanul végezte a lap képi tükrének elkészítését, a „megjelenés” tervezetét készítette, ugyanígy a lektori, illetve nyomda előkészítői munkálatokat. Hálás szívvel emlékezik meg a Szövetség vezetőségének, irodai munkatársainak, a szerkesztőbizottság tagjainak, s a nyomdai vezetőknek, valamint munkatársaknak mindenkor tapasztalt segítőkész együttműködéséről. Jó ilyen csapattal, így dolgozni. Ennek az alkotó szellemiségnek tudható be, hogy az elmúlt évek átlagát meghaladó volt a publicisztikák (199) és a képi illusztrációk (89) száma. Főbb műfajcsoportok szerinti megoszlásuk: cikk 26, elmélkedés 14, jegyzet 7, tudósítás 21, állásfoglalás, közlemény, meghívók 15, vers 22, gondolattár 30, ima, ének 11.

3. Urunk segítségével megmutatkozott a lap ismertségének növekedésében is. Minden számunk felkerült az internetre, ezért hálás köszönet illeti a Parókia.net csapatát, elsősorban is *Füle Tamás és Géczy Lajos, valamint Katalin* odaadó szolgálatát. Lapunkról rendszeresen hírt adtunk a Református Félórában. A Petőfi Rádió Pax-műsorában fél órában szólunk a Presbiteréről, valamint a Petőfi egyik éjszakai adásában. Határon túli református lapok, illetve rádióadások (Pozsony, Kolozsvár) is felhívták reá a figyelmet. Az Úr megsegítő kegyelméért legyen végezetre ismételt szívünkben és ajkunkon a hálaadás. Legyen korábban megfogalmazott és publikált elvünk 2003-ban is tartható: „*Számunkra drága tény a református lelki haza egysége, amire a változó politikai széljárások és jelszavak között is, eltökélten, féltő szeretettel vigyázunk. Ezért adassék minden Kedves Olvasónknak, Szerzőnknek új esztendőben is Szentlélek szerinti Krisztus-látomás és irgalmas szeretet mindenre elégséges mértékben!*”.

A felelős szerkesztő

„Az irgalmas szeretetet lehet és kell gyakorolni...”

Elköszönünk Dr. Dizseri Tamástól

Isten kifürkészhetetlen akarata hazahívta közülünk Dr. Dizseri Tamás presbiter testvérünket, a Bethesda Kórház igazgató főorvosát, Széchenyi-díjas gyermekorvost. A mennyei viszontlátás reményében köszönünk el most Tőle az emlékező sorokkal. A döbbenet és a fájdalom csendjében irgalmas és vigasztaló jelnek tekintjük, mi több, üzenetnek tartjuk, hogy Urunk éppen január 20-án, az Egyetemes Imahét első napján vette vissza őt testileg mindazoktól, akiket szeretett, s akik szerették őt. Hiteket, felekezeteiket összekötő szellemisége és lelkesége abból a Krisztusból táplálkozott, Aki felette állt minden megosztásnak, s arra rendelte Őt is, hogy egymáshoz közelítse azokat, akik Krisztus gyermekei a mai világban.

„Az egyház számára elsősorban az volt a fontos, hogy egy küldetést gyakoroljon az egészségügyön keresztül az egész társadalom, emberi közösség felé. Ez a küldetés pedig nem más, mint az ezredfordulón is felmutatni azt, hogy az irgalmas szeretetet lehet és kell gyakorolni, különösen az egyházban, az egészségügy területén is. Sajnálatos módon az ezredvégen egész Európában az egyházi kórházak szerepe visszaszorulóban van. Elsősorban nem is anyagi okok miatt, hanem azért, mert meggyengült az a lelkeség, ami ezeket az intézményeket fenntartotta. Őt évvel ezelőtt úgy éreztük, hogy nagyon fontos, hogy a Magyarországi Református Egyháznak legalább egy olyan egészségügyi intézménye legyen, amelyben felmutathatja azokat a keresztyén értékeket, amelyek évezredek óta keresztül fontosak voltak a keresztyén emberek, keresztyén közösségek számára. Mit jelent a Bethesda? Annak az üzenetnek a hordozását jelenti, amit a név üzen: az irgalom háza. Elsősorban nem is a Bethesda távára kellene itt utalni, hanem arra a történetre, ami a tó partján történt, amikor Jézus meggyógyította a 38 éve beteg embert. Ennek az volt a lényege, hogy ez az ember, akit senki nem vitt oda először a tóhoz, hogy meggyógyuljon, ehhez az emberhez odalépett Jézus. Kérdésre csak annyit tudott felelni: Uram, nincs emberem. Egyik legfontosabb küldetése egy keresztyén, református kórháznak, hogy emberei legyünk a rászorulóknak, a szenvedőknek.

Közel 8500 fekvőbeteg és 90 ezer járóbetegot kezeltünk kórházunkban (1997-ben), ami hallatlanul nagy szám. Ezeknek a betegeknek a jelentős része egyháztól, Istentől, Bibliától távol került családokban él és reménységünk szerint ebben az egyházi intézményben megtapasztalhattak valami pluszt, valami más atmoszférát,

ami egyúttal missziós üzenet is irányukban.

A kórház átvétele előtt megfogalmaztunk egy etikai kódexet, amelyben megpróbáltuk azt végiggondolni, hogy keresztyének és nem-keresztyének ebben az intézményben hogyan dolgozhatnak, hogyan lehet azokat a református alapértékeket ebben az intézményben megjeleníteni, amelyek évszázadokon keresztül őseink számára létfontosságúak voltak. Elsősorban azt szeretnénk bemutatni ebben a kórházban, hogy a legfontosabb számunkra a beteg gyermek és a családja. Igazából közvetett módon gondoljuk az evangéliumot hirdetni számukra, bár soha nem szégyelljük azt, hogy mi Valakihez tartozunk, Valakinek a megbízását teljesítjük. Ez a Valaki maga Jézus Krisztus. Akik ide kerülnek, előbb-utóbb rádöbbennek arra, hogy az itt talált pozitív kisugárzás háttérben fellelhetők azok a keresztyén értékek, amelyeknek egyedüli forrása Jézus Krisztus.

Újév fordulója előtt állunk. Mi a Főigazgató Úr reménysége az újesztendőre?

A legfontosabb reménységünk az, hogy az Úristennek továbbra is fontos ügy lesz a Bethesda Kórház ügye, a legfontosabb kívánságom pedig az, hogy minél több Krisztusnak elkötelezett munkatárs keresse fel a gyermekorvosozat azzal, hogy munkatársi közösségébe akar kerülni. ***Igazából nem pénzt kíván az ember elsősorban, hanem lelki erőt és lelki elkötelezettséget, hogy az Úristen a megpróbáló, nehéz időkben is adjon erőt ahhoz, hogy helyt tudjunk állni és ne hozzunk szégyent arra az ügyre, amit képviselünk...***

(Részlet a Kossuth Rádió Református Félórójában 1997 karácsonyára elhangzott interjúból, melyet Dr. Dizseri Tamás igazgató főorvossal Békefy Lajos felelős egyházi szerkesztő készített – szerkesztett változat)

A gyermekek és a családok egészségéről...

„Sík Sándor verssoraival kezdem konferenciáim előadásomat: *„Szeressétek a kisgyermeket, mert bölcsőbbek és jobbak nálatok, s mert az Úr nagyon szerette őket és tanuljatok tőlük...”*. Olyan korosztályról van szó, akit nagyon kell szeretni, és aki napjainkban nagyon szeretethiányos közegben nő fel, gyakran nagyon szeretethiányos közegbe születik...

Jung szerint semmi sincs nagyobb hatással a gyermekekre, mint a szülők meg nem élt élete. Ez azt jelenti számomra, hogy a szülők nem csak azzal vannak hatással a gyermekekre, a család nem csak akkor van hatással a gyermekekre, ha valami megfogalmazódik ezekben a családokban, hanem a tudatalattink, a meg nem élt élményeink, a frusztráltságunk, a kudarcaink is hatással vannak a gyermekekre. Ezek a hatások sokkal kifejezettebbek, a ki nem mondott gondolataink sokszor sokkal erősebben befolyásolják a gyermekeink életét, mint az a tudatos, megfogalmazott környezet, amiben a gyermekek nevelkednek...

A gyermekek elsősorban *kapcsolati zavarokkal* küszködnek. Ennek legalább négy formája van: *kapcsolati zavarok Istennel, kapcsolati zavarok a felnőtt világgal, nem csak a szüleikkel, hanem a felnőtt korosztállyal, kapcsolati zavarok a kortársakkal és kapcsolati zavarok azzal a tárgyi világgal, ami körülveszi őket.* A gyermek korosztálynak általánosan megfogalmazható súlyos gondja a céltalanság, a jövőkép hiánya, a pillanat 'kultúrájának' az el-

uralkodása. A bizalom hiánya, a depresszió, az agresszió mind azt jelzik, hogy ennek a korosztálynak nagyon sürgős és komoly, nem csak társadalmi, hanem gyülekezeti és egyházi segítségre is szüksége van. Az a kultúra, ami egyre inkább feminizálódik, az apa nélküli kultúra megfosztja gyermekeinket a biztonság élményétől. Kérdés: vajon a felnőttek világa mintaadó, példaadó-e gyermekeink számára? Kialakult egy önjáró ifjúsági szubkultúra, ami a mai világ egyik legnagyobb üzlete. A család, ami fészkek kellene legyen, ezer ponton sérült. Nagyon nehezen védik-óvják gyermekeiket...

A test a Szentlélek temploma. Amikor gyermekeinkről beszélünk, gondolkodunk, tudjuk-e ezzel az evangéliumi szemlélettel nézni őket?...Nekiünk egyházi embereknek ezt a korosztályt Jézushoz, Jézus közelébe kell segítenünk. Ezt a segítő magatartást kellene megtanulnunk, ezt kellene nekiünk alaposan végiggondolni, hogy ez a korosztály ne vesszen el...”.

(Részlet a Kárpát-medencei Presbiteri Konferencián – 2002. június 27-30., Budapest – elhangzott előadásból. A Presbiteri Szövetség hangfelvétele alapján).

Összeállította: Dr. Békefy Lajos

CSAK

az az Isten,

Akinek irgalma változhatatlan,

Akinek hűsége sziklaszál,

Akinek kegyelme égiség ér,

Már csak ez az Isten

Menthet meg minket!

Hans Bouma

Tanuljunk gyorsan (újra) „reformátusul”

Eklézsia – egyház – egyházközösség – gyülekezet

A XX. század nemcsak településeinket zilálta szét, és nemcsak hagyományainkat színtelenítette, de nyelvünket is megrontotta. Egyházi nyelvünket is. Tudjuk, hogy minden romlást a nyelvrontás előz meg. Hitünk és nyelvünk között pedig ugyancsak szoros a kapcsolat. Sokszor állapítjuk meg, hogy elgyengült hitünk (egyfajta magánvélekedéssé silányodott). Egyházi életünk belkörü egyesületi életnek látszik. Misszióról, mint mentőszolgálatról sokan nem szívesen beszélnek. Mindez református nyelvünk romlásával is összefügg. Mondhatnánk azt is, hogy egyházi nyelvünk romlása a valóságot tükrözi.

Ha az utcai és közéleti beszédéről megállapíthatjuk, hogy „pongyola”, egyházi nyelvünkről egyenesen azt kell mondani, hogy „slaffrokos”. (Ez olyasféle pongyolaságot jelöl, ahol a pongyola gyűrött, koszos, viselőjének feje pedig borzas...)

Itt van mindjárt a fent említett négy alapkifejezés, melynek egy részét elfeledtük, más részét logikátlanul használjuk. Emiatt kell vállalnunk (felesleges) politikai vitákat, súlyos gazdasági gondokat, vagy éppen tévtanok tisztázását.

A magyarországi református egyház a csepregi kollokvium óta (1591) így nevezte önmagát: „Az evangélium szerint reformált helvét hitvallású eklézsia”. Alvinczi Péter kassai magyar prédikátor úgy is, mint kiváló egyházjogász és diplomata, számos uralkodó tanácsadója, Bethlen Gábor végrendeletének végrehajtója 1619-ben megjelent „Itinerarium catholicum” (Egyetemes útikalauz) c. nagy munkájá-

ban elmondja, hogy az „ev. ref. ekléziát” nem Kálvin alapította. Mi Jézus Krisztus ekléziája vagyunk, mégpedig a megtisztított. (János I. lev. 2,2) S mint ilyen, az ószövetségi eklézsia jogutóda.

A XIX. század végén előbb az „ev. ref.” jelző maradt el, s lett „református” eklézsia. Mivel a latin nyelvet jól értők – sokan voltak! – különösnek tartották, hogy a nőnemű „eklézsia” hímnemű jelzőt kap, elhagyták az ekléziát. Ebből magyarítás címén lett „egyház”. Ez még nem lett volna baj, ha mindenki tudta volna, hogy itt nem az egy számnév és a ház főnév összevonásáról van szó, hanem „idvház”-ról. A baj azonban akkor kezdődött, amikor az „egyház” (Jézus Krisztus által a világ rabszolgaságából kiváltottak közösségéből) közjogi fogalom lett, melyhez azután szociológiai, politikai, gazdasági, majd adóügyi és vízügyi képzetek társultak. Végül nem Jézus Krisztus dönti el, hogy mi az egyház, hanem egy esetleg ateista köztisztviselő.

Kialakult egy olyan politikai terminológia, ahol az egyház valamiféle „klerikális reakció” jelentett, illetve az egyház szó helyettesítésére alkalmazott gyülekezet szó a „haladás”-sal árult egy gyékényen. (Téssék beleolvasni a hatvanas, hetvenes évek sajtójába...)

Ma már ódivatúnak minősül az „eklézsia” és modernül hangzik a „gyülekezet”. Holott a kettő nem használható a másik helyett. Az eklézsia mint teológiai és egyházi jogi szakkifejezés jelent múltat, jelent, jövendőt. Rendelkezik sokezer éves örök-

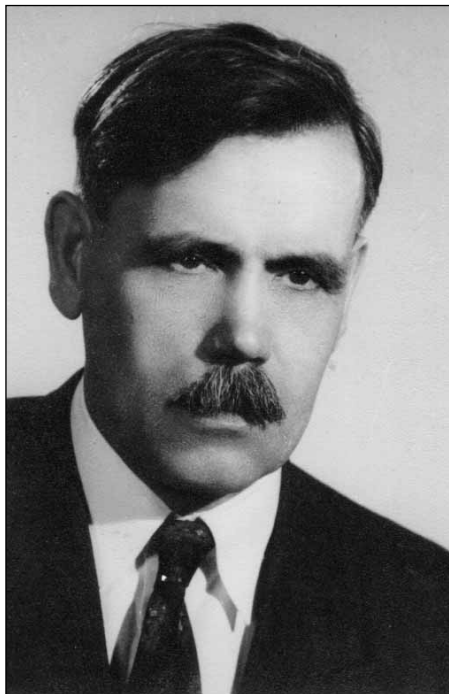
séggel, örökké időszerű küldetéssel. Ebbe beletartoznak iskolák, kórházak, temetők, társadalmi felelősség, jövőért való felelősség stb. stb. A gyülekezet: emberek önkéntes és közös érdekű egybegyülekezése. (Már szó sem esik kiválasztásról, predesztinációról stb.) Az egybegyülekezőknek csak jelene van. Nincs kötelező örökségük, sem felelősségük a világért. Az eklézsia viszont kapcsolatban van az ezer évvel ezelőtt győzedelmes egyházzal, és felel a még meg nem szülöttek egyházáért.

Ha istentiszteletre megyünk, akárcsak egy Biblia-óra, az ekléziába megyünk, és nem „gyüli”-be, ahogy a minap hallottuk. Mind e nyelvrontás következtében kénytelenségből már átvettük a „történelmi egyház” nyelvi ficamot is. Kénytelenségből. Gondoljunk el a piramisokban talált leletek: Ápisz bika, skarabeus, sólyom isten, macska isten stb., „történelmi” vallási tárgyak. Ámde a jelzőtől még nem lesznek krisztusi, keresztyén hitünk részeivé! Mi nem azért vagyunk eklézsia, egyház, mert „történelmiek” vagyunk, hanem azért, mert Jézus Krisztus a világ kezdetétől, annak végezetéig, az egész emberi nemzetségből kiválaszt magának egy népet. S azt őrzi!

Egyébként nagyon jól tesszük, ha 10 és 11 óra között, vagy akármikor a gyülekezettel együtt éneklünk, imádkozunk. Isten Igéjét hallgatjuk. Különösen akkor, ha tudjuk, ekkor válik láthatóvá az eklézsia. S merjünk, akarjunk beszélni eklézsia kurátoráról, pecsétjéről, sákramentumairól, a templomról, mint ekléziáról (Sion hegye)!

DRPV

Három testvér – három presbiter (II.) Sebők János (1902–1962)

O ugyancsak a négy polgári elvégzése után indult el a pályaválasztás után a vasipari szakmában, a neves Ganz gyárban. Ott rövidesen művezető lett, és mint ilyen, számos elismerésben részesült. Ő is megjárta a cserkészélet minden megkövetelt lépcsőjét, és lett parancsnok is. Részt vehetett az angliai, hollandiai, és természetesen a gödöllői cserkész világtalálkozók (jamboree). Londonban életre szóló élmény volt részére megállni abban a KIE helységben, ahol a cserkészlet 1908-ban elindult Baden Powell kezdeményezésére. Szép beszámolót írt, fényképpel illusztrálva, erről az élményről a KIE lapjában. Amikor a KIE a Horánszky u. 26. sz. alatti székházában megnyithatta a tanoncotthont/szegényotthont (akkor a KIE-ben ilyen is volt), annak ő lett a gondnok. A sok szegény tanoncnak lett „Jancsi bá” és atyai szeretettel való gondviselője. Sokan még ma is élő egykori tanoncok szeretettel emlegetik áldásos munkáját.

Ő fiatalon lett a józsefvárosi gyülekezetben presbiter, majd gondnok és gyakorlati érzéssel különösen az épületek rendbentartását tartotta fontosnak. Irányítása alatt történt a templom belső és külső renoválása. Vállalta a családok látogatását is. Ezzel is tanujelét adta annak, hogy mind a belső, mind a külső építés, a lelki és anyagi gyarapodás szolgálja Isten dicsőségét és a gyülekezet épülését.

Sebők Jánosnak jelentős része volt abban, hogy Balatonaligán a KIE családoknak üdülő létesülhetett. Ott elsősorban a családok KIE tagok és öregcserkészek tölthettek gyermekeikkel együtt lélekben és testben felüdítő heteket. Jelentős munkásságát mutatja az a tény, hogy temetése után a gyülekezetben külön alkalom volt, ahol rá emlékeztek a vele együtt dolgozó-szolgáló presbiterek, orvos, mérnök, kétkezi munkás, kereskedő és sokgyermekes édesanyák. Az ő élete valóban szakadatlan szolgálatokban úgy telhetett el, hogy nem volt hiábavaló munkája az Úrban.

Kovács Bálint

Gyülekezeti missziói oktatás

A Protestáns Missziói Tanulmányi Intézet gyülekezeti és körzeti presbiteri képzései

Gyülekezetünk közel tíz éve rendez „missziói” napokat, az első években a Református Házasság- és Család Segítő Szolgálat munkatársainak közreműködésével, Szarka Miklós vezetésével. Az utóbbi két évben pedig a PMTI munkatársait hívtuk meg Celldömökre. Először gyülekezeti alkalomra, másfél napra. Ennek részeként *Bacskaik Bálint és Gonda László* egy „teadélután” keretében, amikor is a világmisszióról volt szó, találkoztak városunkban a gyülekezeti tagokon kívül az érdeklődőkkel is. A program része volt a presbitereknek szánt képzés, a fiatalokkal, majd a vasárnapi istentiszteleti közösségben, illetve du. a gyülekezeti tagokkal való találkozás.

E közös együttlét áldásaiból nőtt ki a gondolat, s annak megvalósítása, hogy a lelkészi kisköri kollégákkal együtt, Sárvár és Zalaegerszeg presbiterjeinek képzést szervezzünk. E két helyen össze is jöttünk a PMTI fent nevezett munkatársaival, s a három gyülekezet presbitériumával. Ezen alkalmakon arról tanulhattunk közösen, hogyan végezzünk mi magunk is missziót, a saját gyülekezetünkön belül, illetve a

közvetlen környezetünkben. Szó volt a munkatársak képzéséről, a „kapcsolódási” pontok megtalálásának lehetőségéről is, többek között. Minden alkalommal meg gazdagodva, feltöltődve térhettünk hajlékainkba. S hogy ez nem a szokványos beszámoló szövege, azt az is bizonyítja, hogy azóta évente két alkalommal tartunk körzeti presbiteri képzést, a körzeti hittanosi találkozók és egy évente egyszeri, szélesebb körű gyülekezeti nap mellett.

A PMTI munkatársainak sikerült a gyülekezetépítés, misszió elméleti alapfogalmainak közérthető formában a gyülekezeti tagok, presbiterek felé közvetíteni. Véleményem szerint gyülekezetünknek a másfél napos együttlét sokrétű, nálunk fellelhető rétegeket átölelő programja adott a legtöbbet.

Bízom abban, hogy a PMTI munkatársai továbbra is az eddigi színvonalon, hittelesen, hittel tudják a gyülekezetekben a gyülekezetépítés elméletét úgy tanítani, hogy azt Isten dicsőségére és az anyaszentegyház épülésére mindannyian hasznosítani tudjuk.

A következő években is szívesen igé-

nyeljük a PMTI közreműködését gyülekezetünk építésében.

Celldömölk

Szentpály-Juhász Imre
ref. lelkipásztor

Gondolat-tár

A szeretet olyan,
mint az áradó víz, mely minden
mélységet megkeres,
hogy betöltse és befedezze azt.

Eduard Wörmann

*

Ami növekszik,
csendben növekszik.

Wilhelm Raabe

*

Szívet vessetek,
ha szívet akartok aratni!

Börne

Presbiteri kirándulás Szentendrére

November 16-án volt a presbiteri csendesnap, ezúttal rendhagyó formában, hiszen nemcsak a „vének” voltak együtt, hanem minden gyülekezeti tag számára nyitott volt az alkalom. Azon a hétvégén voltunk együtt, amelyen olyan kellemes idő volt, hogy már a beköszönő tavaszt emlegettük.

A napot városnézéssel kezdtük, először is a Marcipán múzeummal. Itt cukormázból, marcipánból és csokoládéból készült figurákat, képeket, szobrokat állítanak ki. Megtalálható például több mesefigura, Diana hercegnő portréja; és több használati tárgynak (bútorok, esküvői torta, közlekedési eszközök) is van „édes” hasonmása. Több darab elkészítésével rekordot döntöttek a cukrászok. Ámuldozva olvastuk, hogy milyen mennyiségű tojás, tejszín, csoki fogyott el egy-egy alkalommal. Osztatlan sikert aratott köztünk a Parlament csokoládéból készült mása.

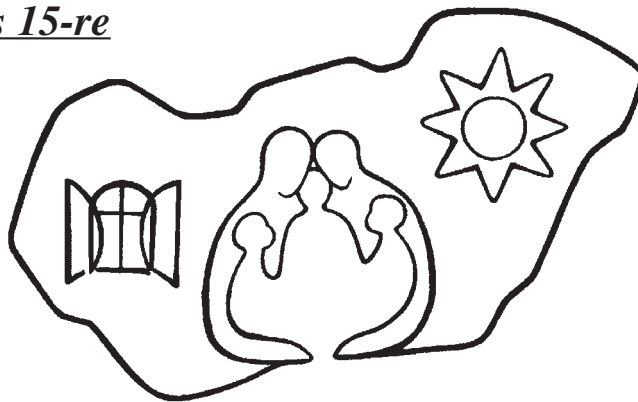
Tettünk egy kisebb sétát a belvárosban, kívülről megnéztük a református templomot és gimnáziumot, majd az egyik szerb ortodox templom következett. Sok érdekességet megtudtunk – főleg *Siba Balázs* magyarázatának köszönhetően – a görög keleti templomok berendezéséről, az istentiszteletek liturgiájáról. Majd egy újabb múzeum következett, Kovács Margit kiállítására.

A nap második részét Óbudán töltöttük, *Makó Sáriéknál*. Egész délután beszélgettünk *Tarr Zoltán* vezetésével. Gyülekezetünk aktuális kérdéseiről, programjairól esett szó, a farsangi bál programtervezetéstől kezdve a liturgián át a „lakótársaikkal” (az új gyülekezeti otthonban) való együttműködésig. Ennek nyomán hamarosan tapasztalhatunk változásokat a gyülekezeti életben. Persze volt alkalom kötetlen beszélgetésre és játékra is.

Ezért a napért is legyen a dicsőség egyedül Istené!

Riskó Zsófia

Március 15-re

Édes hazám

Édes hazám, anyácskám,
vérrel itatott földem,
akit nem vettem, nem loptam
és nem is örököltem,

csak öledbe lopakodtam,
te nyelvet, nevet adtál,
köszönöm, hogy magyarnak,
fiacskádnak fogadtál.

Kiss Tamás

A vértessaljai szervezet 2002. évi munkájáról

1. 2002. január 2-től április 24-ig a lelkipásztor és a területi elnökség közös rendezésével alapfokú presbiterképzést tartottunk egyházközségünkben. A képzési alkalmak főbb témái voltak: Bibliismeret, Egyháztudás, Felekezetiismeret, Az egyházi fegyelmérés rendje.

2. Presbitérium-látogatási szolgálatunk során az első félévben egyházmegyénk négy presbitériumát látogattuk meg.

3. Konferenciákat, evangéizációs hetet rendeztünk:

– március 8–10: három napos egyházmegyei konferencia Velencén, amely a presbiterok középfokú képzését is szolgálta. Központi téma: A szekták tévtanításai.

– szeptember 7: Egyházmegyei presbiteri konferencia Válon. Központi téma: A gyülekezet, mint család – a család, mint gyülekezet.

2002-ben – sajnos – két, hagyományos konferenciánk elmaradt. Nem került megrendezésre az alapi csendesnap június hónapban és az őszi, székesfehérvári presbiteri konferencia, ezért nem küldtem beszámolót ezekről. Az elmaradás okáról indokolást nem kaptam.

– november 18–24. között ökumenikus evangéizációs hetet rendeztünk Bicskén. Az alkalmakon – újszerű kezdeményezésre – nem meghívott igehirdető szolgált, hanem presbitériumunk

és gyülekezetünk hívő tagjai! A hét központi témája volt: A hívő keresztyén élet ismertetőjegyei és gyakorlása.

4. Egyházmegyénk északi lelkészkerébe tartozó gyülekezetekben a 2002-es évben is megrendeztük a körzeti csendesdelutánokat havonta más-más református gyülekezet vendéglátását kérve és élvezve. A csendesnapok tematikája volt a missziói munkaágak és a különböző tudományok mai állásának keresztyén szempontú ismertetése.

Az év folyamán Lovasberény, Pátka, Etyek, Bodmér, Vereb, Tabajd és Bicske rendezte a körzeti alkalmakat. Az előre tervezett sorozatból két alkalom, a zámolyi és a vértessaljai elmaradt.

5. Május 12-én megrendeztük székelyünkön, Bicskén az I. Országos Imanapot a családokért, június 16-án pedig a II. Országos Presbiteri Imanapot. Az alkalmakon elnökségünk tagjai is szolgálták igeolvasással, imádkozással.

6. Területi elnökségünk elnöki ülést tartott június 21-én és december 14-én, amelyen az elnök beszámolt a Szövetség kibővített ülésein hallottokról, és megtárgyaltuk a feladatokat, szolgálatokat.

A Presbiteri Szövetség
vértessaljai területi szervezet nevében
Kovács Béla
elnök

„LÉLEKTŐL-LÉLEKIG”

Missziói nap Tiszaföldváron

A misszióért felelősséget érzők – a Presbiteri Szövetségből és a tiszaföldváriak közül – a fenti gondolat jegyében konferenciát tartottak szeptember 14-én szombaton Tiszaföldváron.

Nagy Sándor helybeli lelkipásztor bevezető áhítatában – Lukács evangéliuma 14, 25-35. alapján – Jézus követésének személyes és közösségi vonatkozását emelte ki: „Mit jelent nekem az Úr Jézus?”

Czirnay Árpád martfői lelkipásztor Józsué hitvallását helyezte a jelenlévők szívére személyes vallomásként. „Én és házam népe az Urat szolgáljuk” (2,15). Szinte törvényszerű, hogy a családfőtől kell kiindulnia a személyes döntésnek, hogy aztán a háznépben folytatódjék. De nem automatikusan lesznek Jézus követőivé a tagok, hanem a Szentlélek indításából. Ezért lehet imádkozni. Igen fontos a személyes példamutatás.

Széleskörű beszélgetést indított ezután Dr. Judák Endre, a konferencia egyik szervezője. Azt a gondolatsort pendítette meg, hogyan segíthetünk ott, ahol a családban például a hittanra járó gyermek hitetlen környezetben él.

Nagy Kálmán esperes jó gyakorlati segítséget ajánlott a gyermekfoglalkozások, táborozások, konferenciák lehetőségeihez.

Kovács László budapesti baptista lelkész a Biblia-olvasás rendszerességére hívta fel a figyelmet, miután rólunk, protestánsokról

azt tudják – egy római katolikus lelkész szavaival élve – „ti Biblia-hívők vagytok”. Egyháztörténeti emlékként idézte a XVI. században németföldön tanuló diákok észrevételét: arról ismerték fel Luther Márton, hogy buzgón olvasta a Bibliát.

Ordasi Zoltán kunszentmártoni lelkipásztor látogatások nyomán beszámolt, hogyan nőtt meg a gyermekek és ifjak száma a gyülekezetben, s rajtuk keresztül sikerült eljutni a szülőkhöz is. Új módszerekkel sikerült vonzóbbá tenni a köztük folyó missziót. Most például üvegfestést gyakorolnak, máskor a számítógép is eszköz lehet, hogy őket közelebb vigyük Jézushoz.

Több nőtestvér tett bizonyosságot a táborozásokon nyert lelki hatásokról, és arról, hogy nehéz külső körülményekben is lehet szolgálni. Egyikőjük például azt a lehetőséget is misszióvá igyekszik tenni, hogy a helyi rádió adásaihoz egyházi hírekkel szolgál.

Ebédcsünetben a helyi gyülekezet tagjai finom ebéddel vendégelték meg a konferencia tagjait.

Folytatásként Dr. Judák Endre könyvismertetést tartott Az Iránytű Kiadó missziói kiadványairól.

A Gedeon Társaság Biblia-missziójáról számolt be Dr. Szabó Károly szolnoki munkatárs presbiter.

Kedves színtöltő volt a konferenciának a péceli Pacsirta népzenei kör két tagja citerás

éneklése: Miska bácsi és az 5. osztályos Cs. Kovács Évike előadásában elhangzó három szép dicséret. (Miska bácsi dr. Fazekas Mihály egyházi gondnok.)

Kádár Ferenc szentesi nyugalmazott lelkipásztor előadása a gyülekezeti feladatok és a kegyelmi ajándékok összhangjáról a Szentlélek csodálatos munkájára hívta fel a figyelmet.

Elek István főtí presbiter arról tett bizonyosságot, hogy a gyülekezetükben működő imaközösség milyen nagy segítséget jelent a tagok összetartozásában, és a szolgálatok sokféleségében. Illusztrációként előadta Siklós József A macedón férfi című missziós versét.

A missziói nap kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott Dr. Judák Endre vezetésével. Hangsúlyt kapott a kiskörök, a Biblia-iskolák és a presbiterképzés jelentősége. Felsőfokúakban a környező tiszazugi és nagykunsági viszonyok lelki gondja, a zárkózottság, a szédítő ellentétek jelenléte kapott hangot; mindaz, ami nagyobb misszióra ösztönzi az Isten országáért felelősséget érzőket.

Az eleven konferenciánkat Nagy Kálmán nagykunsági esperes igehirdetése zárta. A tékozló fiú bátyjának sértődésével szemben felmutatta a mennyei Atya csodálatos szeretetét, minden misszió titkát. Ebből élünk és szolgálunk másoknak is.

Kádár Ferenc

Presbiteri csendes-délelőtt Pasaréten

A 2000-ben újra választott presbitérium megalakulása óta évente, az év elején egy szombat délelőttöt együtt tölt a presbitérium, amikor nem a presbiteri gyűlések szokott rendjét követve a folyó ügyeket tárgyaljuk meg, hanem Isten Igéjétől vezetve, testvéri együttlétben beszélgetünk a gyülekezet lelki életét, rövidebb-hosszabb távú jövőjét érintő kérdésekről.

Idei csendes-délelőttünket január 11-én tartottuk. Cseri Kálmán lelkipásztor bevezető áhítatában a napi Ige (Mt 6,5-8) alapján arról beszélt, hogy kihez hasonlítsanak a hívők és kire ne. Isten, Jézus Krisztus követőiben egyértelmű identitás tudatot épít, hogy pontosan tudjuk, kihez tartozunk. Az Atya vonásai jelennek meg a gyermekeken. Az Atya arca számunkra Jézus Krisztusban vált láthatóvá.

Az igetanulmányozáshoz és a tanításra, igei szolgálatokra készüléshez jelentett támpontot Dr. Viczián Miklós előadása Isten Igéje: információ – címmel. Werner Gitt egy gondolata alapján arról hallhattunk, hogy minden írott és elhangzó Ige, igemagyarázat az isteni információnak, Isten üzenetének a közvetítése. Az információ átadásnak öt szintjét különböztethetjük meg, s csak ha mind az öt teljesül, akkor jut el az isteni üzenet a Küldőtől a fogadóig. Isten célokat jelöl ki, – cselekvésre indít – üzenetét megértett velünk – olyan nyelvet, olyan fogalmakat használ (olyan jelrendszert), amit a hallgatóság ismer – és olyan körülményeket teremt (kellő hangerő, jó világítás, csend stb.), hogy üzenete egyáltalán eljusson hozzánk.

A gyülekezet éves munkatervét, a rendszeres gyülekezeti alkalom rendjét Pálúr László ismertette. Az iskolai és gyülekezeti hit-tanórákat és a számos bibliaórát, kórházi, szeretetotthoni szolgálato-

kat is figyelembevéve heti 68 gyülekezeti alkalom van, melyeknek mind saját vezetői vannak, így mintegy százötven gyülekezeti tag végez rendszeres szolgálatot a különböző csoportokban. Ezek rövid ismertetése után közös beszélgetésben foglalkoztunk az alkalomok, szolgálók gondjaival, örömeivel.

Dr. Viczián Miklós

Emlékezetes presbiterek

Gróf Kun Kocsárd (1803-1895)

Miért kell presbiterelődeink életét, szolgálatait megismernünk? Többek között azért is, hogy ne szakadjon ránk az a hangulat, állapot, mely *Sütő András* főszereplőjét nyomasztja az „Ádvent a Hargitán”-ban. Ő fájdalmasan így töprengett: „Uram, a holtakat ismeretlenségben tartod, még ezzel is növeled magányunkat”. Ettől óv meg minket az Úr az „ecclesia militans és triumphans” – a küzdő és győzedelmes Egyházzól szóló tanítás által. Egykoriak, maiak, eljövendők egy nagy családot alkotnak!

Orbán Balázs a „Székelyföld Leírása”-ban így mutatja be Kun Kocsárdot (III. kötet, 133. oldal): „...szabadságharcunk egyik legerélyesebb támogatója. S mert kitűnő volt szerepe, éppen ezért elítéltetés, vagyonekobbzás és súlyos börtön volt a bére. Ott volt, és ott van nagylelkű áldozataival minden hazafias vállalatnál, minden emberbaráti intézménynél. Szóval élete áldás a korra és a körre, melyben él”. Mi mindent tartalmaz e szinte himnikus hangvételű bemutatás?

Kun Kocsárd 63 éven át volt a szászvárosi református kollégium kurátora. 29 éves korában azért mondott le Hunyad megye főispáni tisztéről, hogy idejét, erejét, pénzét – s főleg a pénzt előteremtő hatalmas munkáját – a református nevelés szolgálatába állítsa. A szabadságharc alatt rövid ideig újra főispán, majd hét évet tölt a komáromi vár börtönében. A súlyos és megalázó ítélet jelentette számára az életet. Ugyanis, amikor 53 évesen szabadult, akkor tudta meg, hogy kúriáját földig rombolták, virágzó gazdaságát, felszerelését elpusztították. S mert őt nem ölheték meg, bosszúból felgyújtották faluját Algyógyot, s helyette kivégezték a református lelképásztort és a kántort. Hazatértekor barátai azon csodálkoztak, hogy nem ropant össze a kárvallás láttán. Ő azt kérdezte tőlük: „A fecske nem hozza rendbe fészket a tél pusztításait követően?”

A nulláról indulva mintagazdasággá fejlesztette birtokait. S ezt nem a maga sorsa anyagi alapjainak megteremtése érdekében tette, hanem nagy álma, a szászvárosi

református kollégium kibontakozásáért. Annak érdekében, hogy a református kollégium minél hamarabb betölthesse hivatását, vállalta, hogy a kollégium „koldusa” legyen. Azaz végigjárta Erdély tehetőse nagyjait, s mindegyikkel nagyobb felajánlást tetetett. Tudnunk kell, hogy Szászváros a magyar és református szórványvidék peremén fekszik. A kudzsiri havasok tövében a Déva–Nagyszeben közötti úton. Hunyad, Torontál, Temes, Arad megye ifjai érdekében hozta létre a nagyenyedi anyakollégium ezt a partikulát (fiókkiskolát). Mint neve is mutatja, szászok, tehát evangélikusok lakták e várost románokkal vegyest. A magyarok mind török előli menekültek voltak, akik virágzó eklézsiát hoztak létre. A kis algimnáziumban mintegy 40-50 tanuló volt. Ámde az igény ennek sokszorososa.

Kun Kocsárd kurátorságával kezdődött a virágzás ideje. Újabb és újabb épületeket emelt részben a saját költségén, részben gyűjtésével. A XIX. század nyolcvanas éveiben már 20 tanári állást tartott fenn, s a 300 főnyi diákseregből harmincnak biztosított teljes ösztöndíjat. Az intézmény mindenki előtt nyitott volt. Nem kérdezte ki magyar, román avagy szász. Református, evangélikus, katolikus vagy orthodox. Kőrösi Csoma Sándortól Petru Grozáig, Nagybaconi Nagy Vilmos magyar honvédelmi minisztertől Fischer Arnoldig, a jeruzsálemi szfárd hitközség főtákaráig sokan édesanyjukként emlékeztek a szászvárosi református kollégiumra. Dr. Mester László, a néhány évvel ezelőtt Párizsban elhunyt világhírű mikrobiológus, a malária gyógyszerének feltalálója, a párizsi magyar református egyházközség főgondnoka is Szászváros neveltje volt.

Maga a szászvárosi eklézsia is Kun Kocsárdnak köszönheti múlt századi virulását. Jellemző, hogy a nagyenyedi kollégium legjelesebb professzorai közül kerültek ki a szászvárosi lelkészek. Ebben az is közrejátszott, hogy itteni fizetésük – Kun Kocsárd adakozó példája nyomán jóval több volt, mint a fejedelmien honorált enyedi professzoroké. Arról is gondos-

kodott – miután négy megye szórványmagyarjai éltek, nevelődtek itt, hogy átlagon felüli hitbeli és tudományos légkört teremtsen. Ugyanis nem mindegy, hogy a kollégiumból kilépve milyen szellemi légkör fogadja az ifjúságot. Saját unokaöccse, Kun Géza is itt nevelődött. Ő a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke, a kolozsvári egyetem professzora, az erdélyi egyházkerület főgondnoka, majd nagybátyja utóda lett a szászvárosi eklézsiái és kollégiumi kurátorságban. Kiváló sémi nyelvész, Biblia-kutató, a „Keresztyén Magvető” állandó munkatársa volt. („Adalékok az imádság történetéhez”, „Az örökkévalóság fogalma a sémi nyelvekben” stb.)

Mint nagy székely elődje, Orbán Balázs – ő maga osdolai székely származék –, a magyar népet tette meg általánossá örökösévé. Azt már nem tudta megakadályozni, hogy biblikus eszméi gyümölcsét 1925-ben – holta után 30 évvel – a sovinizmus meg ne semmisítse. Valósággal nyakát tekerék ki a kollégiumnak. Először a leánytanulókat tiltották ki. Majd a másvallásúakat. Végül már nem adhattak nyilvános bizonyítványt. Hiába kilincsel az erélyéről nevezetes Nagy Károly püspök Bukarestben. Halálával Makkai püspök, mint utód is csak vergődött a balkáni kelepcebén. Szászvárosnak meg kellett szünnie. Kun Kocsárd és Géza köztéri szobraikat bemene-kítették a református templomba. A virágzó eklézsia is harmadára fogyott.

Szkeptikus ember azt mondaná, „minden hiábavaló és felesleges”. Ámde Kun Kocsárd jól tudta életében is, hogy a „ti munkátok nem hiábavaló az Úrban”. A fecske pedig minden tél után rendbehozza fészket.

Dr. Papp Vilmos

Gyülekezeti Látogatók Kisokosa

Amikor látogatni megyek

El kell gondolkoznom újra meg újra, miért is csinálom ezt a sokszor igen hálátlan feladatot?

❶ Mert a Bibliában erre sok példát találtam.

Isten meglátogatta Ábrahámot és új célt és értelmet adott az életének, Jákobot a kétségbeesés szélén kereste fel, és ígéretével a jövő reményét adta neki.

Mózeset a pusztában szólította meg, és bevonta csodálatos terveibe. Proféták által látogatta népét, amikor az azt gondolta, hogy elfelejtkezett róluk és ügyükkel nem törődik.

Egyszülöttét küldte, hogy embernek embere legyen, társ, barát, de bűnbocsátó, gyógyító Isten is egyben.

Elküldte a megígért Szentlelket, hogy a világ minden táján minden ember megtapasztalhassa közeledését és befogadhassa személyét.

❷ Mert tudom, hogy szüksége van rá az egyháztól elidegenedett embereknek.

Talán többen is vannak, akik az egyháztól alkotott negatív kép miatt nem akarnak, nem mernek komolyan foglalkozni az evangéliummal.

Nagyon nagy lelki nyomorúság áll egy-egy kívülről gondtalannak látszó élet hátterében: régi sértések és sértődések sok keresőt távol tarthatnak, az emberek ott-hon könnyebben megnyílnak.

❸ Mert erre indíttatást, belső elhívást érzek.

Akárhányszor azt gondolom, hogy ab-bahagyom, egyből hiányozni kezd, és még a kedélyállapotomat és a lelki életemet is megviseli, ha nem látogatok.

Néha mintha én is megtapasztalnám, mit érezhetett Pál, amikor a csontjaiba rekesztett tüzről szólt.

Mélyen megindít a lelki sivárság és éh-

ség, amit olyanoknál is észreveszek, akikről soha sem gondoltam volna.

A Biblia egyértelmű felszólítása sem engedi, hogy bezárkózzam, és csupán saját lelkem ápolgatásával foglalatalkodjam.

❹ Mert a gyülekezet ezt a szolgálatot bízta rám, és én hűségesen szeretném végezni.

A Callahan látogatási elv szerint a lelkipásztorok a vasárnapi igehirdetés minden percéért egy-egy óra látogatást végeznek a héten. Tehát egy húszperces prédikáció húsz óra látogatásnak felelhet meg.

Sok szolgálat közül nekem ez jutott, néha nagyon büszke vagyok, néha elhatározom, hogy feladom.

Tudom, hogy nem ez a leglátványosabb feladat, és nagyon időigényes is, de azt is tudom, ha ezt kihagynánk, az egész közösség meggyengülne.

Bacsikai Bálint

Újra a Presbiteri Kézikönyvről

2000-ben jelent meg Szövetségünk kiadásában a Presbiteri Kézikönyv, amely nagy érdeklődést keltett a presbiterek körében. A kézikönyv két nagy részből áll. Az első részben a következő fejezetek szerepelnek:

1. A presbiteri esküszövegek, így a jelenleg a Zsinat által elfogadott, a Tanácskozó Zsinat által elfogadott, de szerepel az 1933. évi törvényben szereplő eskümintá is.
2. A Heidelbergi Káté
3. A II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezete.
4. A presbiteri tisztség bibliai alapjai.
5. A Magyarországi Református Egyház törvényei. (Azok a törvények, illetve törvényrészletek, amelyek a presbiterek nagy többségét érdeklik.)
6. A Magyarországi Református Egyház szervezeti felépítésének vázlata.
7. Ajánlás a lehetséges gyülekezeti szolgálatokról.
8. Gyakorlati tudnivalók az egyházközség anyagi ügyeivel kapcsolatban.
9. Gyakorlati tudnivalók az egyházközség műszaki ügyeivel kapcsolatban.

A második résznek a könyvben csak a címlapja van meg, ez ugyanis az egyház-

községi rész. Ide lehet befűzni például – több egyházközség gyakorlata szerint – a presbiterek névsorát, lakcímét, telefonszámát, születési adatait. Az egyes bizottságok feladatkörének leírását. Az egyházközség éves költségvetését, zárószámadását, missziói munkatervét. Célszerű ide befűzni a presbiteri gyűlések meghívóit, és üres lapok állnak rendelkezésre akár a presbiteri gyűlések anyagának feljegyzésére, akár a presbiteri, vagy más bibliaórán hallottak számára.

2000 óta számos új törvényt hozott, illetve régebbi törvényeket módosított a Zsinat. Most lehetőséget biztosítunk azoknak, akik ezt igénylik, hogy *ingyenesen* megküldjük befűzhető formában azokat az új, vagy módosított törvényeket, amelyeket 2000 óta fogadott el a Zsinat: az 1994. évi II. törvény, az 1996. évi I. törvény módosításai, a szeretetszolgálatokról, illetve a gazdálkodásról szóló új törvény. Azoknak, akiknek még nincs meg a kézikönyvük, azt változatlanul 300 Ft-ért, illetve ha postán küldjük, akkor postaköltséggel kiegészítve megküldjük, illetve Szövetségünkben megvásárolható. Ebbe is belefűzzük természetesen az új törvényeket.

Helyreigazítás és kérelem

Lapunk múlt évi utolsó számának 15. oldalán megjelentek lapunk új előfizetési díjai. Ebbe a közleménybe egy hiba csúszott bele, amelyet több olvasónk is jelzett, amit erről a helyről is köszönünk. Itt most a teljes új előfizetési jegyzéket közöljük, tehát azt is, ami helyes volt, megismételjük.

Egy lappéldány ára	120 Ft
Előfizetés egész évre belföldön	700 Ft
Előfizetés félévre belföldön	360 Ft
Előfizetés egész évre	
a szomszédos országokba	2000 Ft
Előfizetés egész évre egyéb európai országba	15 EUR
Előfizetés Európán kívüli országokba	20 USD

Ugyanakkor kérjük kedves olvasóinktól, hogy előfizetéseiket minél előbb teljesítsék, mert támogatásainkat – amennyiben lesznek – csak az év közepén kapjuk meg, és addig is megkívánjuk jelentetni lapunkat.

Kérjük továbbra is azt, hogy adják a Magyarországi Református Egyháznak (technikai száma: 0066), a másik 1%-át pedig Szövetségünknek, melynek adószáma, amit a Nyilatkozaton fel kell tüntetni:

19675039-1-43

Amennyiben nem önadózók, akkor a Nyilatkozatot lezárt borítékban adják át munkaadójuknak és a lezáráson át írják a borítékot is alá.

Kérjük, hogy amennyiben nem kell személyijövedelem-adót fizetniük, akkor az előbb írtakra biztassák családtagjaikat, ismerőseiket.

Presbiterképzés Kárpátalján

Magyar Református Egyházak
Tanácskozó Zsinata
Presbiteri Szövetség

Dr. Balla Tibor elnök úrnak
és dr. Ritoók Pál főtitkár úrnak

Kedves Testvéreim az Úrban!

Szeretettel üdvözlöm Önöket a Kárpátaljai Református Egyházkerület vezetősége és a magam nevében. Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy szívükön viselik kárpátaljai egyházunkat, és igyekeznek segíteni. Köszönöm kitarító fáradozásait. Itt kell elnézésüket kérnem, hogy több levelekre és küldeményükre nem tudtam még válaszolni, de igyekszem a jövőben ezt jól végezni. Egyik értesítőjük alapján engem javasolnak a MRETZs Presbiteri Bizottsága tagjának. Mint főgondnok, tisztemnél fogva el kellene ezt vállaljam, de tisztelettel szeretném ajánlani Kiss Géza testvéremet, aki a Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének a tagja, a ráti gyülekezet presbiter és egyházunk Zsinatának rendes tagja. Természe-

tesen nem akarom ebből a munkából kivonni magamat, de semmiképpen nem tartom bölcs dolognak a tisztségek halmozását, illetve a nem Istentől kapott feladatok végzését. Amennyiben a Presbiteri Bizottság szabályzata szerint a tagok az egyházkerületek főgondnokai, úgy természetesen elvállalom ezt a megbízatást.

Kézhez kaptam a presbiterképzés javasolt tanmeneteit. Itt is jó volt látni Urunk gondviselését, hisz akkor kezdtük el tervezni a presbiteraink oktatásának lehetőségeit egyházkerületünkben. Így Isten meg erősítését láttam ebben, hogy erre a feladatra kell összpontosítani. Elkészítettem egy beadványt Zsinatunk felé, miszerint a következő évtől minden gyülekezetünkben kötelező szinten beindulna a presbiterképzés. Reménység szerint sikerül ezt a tervet elfogadtatni. Sok imádságra és kitarító munkára van szükség ehhez, és természetesen lelkészeink képzésére is. Ezért nagy hálával fogadnánk minden meglévő anyagot, amelyek megkönnyítenék, illetve segítenék ezt a képzést. Amennyiben hozzájárulnak a sokszorosításukhoz, úgy

igyekszünk azokat minden gyülekezetbe eljuttatni. A hollandiai Fundament – Iránytű alapítvány ígért ehhez a munkához segítséget. Továbbra is nagyon szívesen bekapcsolódunk a Presbiteri Bizottság munkájába. Sajnos az utazások anyagi vonzata, illetve a Magyarországon kívüli ülések (vízumkényszer miatt) megnehezítik az azokban való részvételünket.

Szeretném Istentől kapott feladataimat híven végezni. A Kárpátaljai Presbiteri Szövetség csak kezdi munkáját, a szervezett és szervezendő gondnoki konferenciák, kerületi és megyei szintű presbiteri találkozókban is kérjük segítségüket: itt kérném Önöket tisztelettel előadások megtartására. Amennyiben tudnak előadásokat vállalni, előadók kiküldésében segíteni, úgy kérem, jelezzék ezt, és megküldjék tervezett alkalmainkat.

Istenünk gazdag áldását kérem életükre és szolgálataikra.

Atyafiúi tisztelettel és testvéri szeretettel:

Szilágyi Lajos
a KRE főgondnoka

Apokrif ima – Timóteusé

Atyám, látod, hogy micsoda harc van bennem, amikor harmincegy évesen olyan kemény szavakat kell mondanom nálam évtizedekkel idősebb testvéreimnek, népem vezetőinek, akik őszülő halántékuk ellenére olykor bölcsesség tekintetében bolondnak, sáfárság tekintetében hűtlennek, kitartás tekintetében ellankadónak, érzékelés tekintetében pedig vaknak és süketnek bizonyulnak.

Ismersz engem, mennyire kevés erejűnek érzem magam e küzdelemben, hiszen nap mint nap szinte meggyőz testemben, és elmémben a kísértés, s a bűn. Nélküled meg nem állhatok, föl sem kelhetek ágyamból, még feküdnöm is nehezemre esik bűneim súlya alatt. Erőt adsz, talpra állítasz, megbocsátod tévelygéseimet, mulasztásaimat, minden szándékos vagy titkos hamisságot, bár bosszantalak percről-percre, és évről-évre. Ismered, s eltűröd minden alkalkodásomat, nagyravágásomat, ifjúsá-

gom vétkeket, melyeket elkövettem, kimondtam, kigondoltam, vagy éjjelente álmodtam. Uram, Jézus Krisztus! Bocsáss meg nekem, bűnösnek! Állj mellém, beszélj lelkemmel, és elmémmel, hogy ne restüljek meg követésedben, megismerésedben, szeretetedben. Éljen bennem úgy, Uram, Jézus, hogy szinte már ne én éljek. Szólj, beszélj népem, református gyülekezetem véneivel, presbiterársaimmal egyen-egyenként, ahogy Mózással szóltál a csipkebokorból a Hórebbe. Hogy fölismerve hangodat, megértsék elhívásukat, és megismerve népeddel kötött, véreddel megpecsételt, megbonthatatlan szövetségedet, irántuk való kifogyhatatlan, örök szeretetedet, vállalják küldetésüket; hogy bár ki-ki a maga Tőled nyert szándéka, s alkalmassága szerint, mégis csak egy akaratra jutva, mely egység csakis a Te akaratodban áll meg, az egy hitben vállalt felelősséggel együtt, s egyfelé kormányozzuk gyülekezetünket.

Krisztus Úr! Ha engem, mint idétlent, és a Te egyházadban a legutolsót közénk állítasz, add, hogy ne nézzék azt: ifjú vagyok; ne engedj szegyet vallanom előttem, s Előttem! Add a Te Szent Lelked által szólnom, csak úgy, hogy a Te hangod hallják meg. Juhoknak Ajtaja, hadd legyek én csak ajtónyitkor, és aki Rajtad átmegy, és örök szövetséged részese, bőszeges legerősebb örökös lesz, azzal már ma együtt örvendezzünk a Te mérhetetlen szerelmed csodálatában, ujjongva szökdeljünk, mint a bárányok; egy mintára tovább épüljünk szent templomoddá; egymás iránti szeretetben és megbecsülésben növekedjünk egy testté, mely a Tied, amelynek Te vagy a feje, irányítója és betöltője; az örök élettel együtt részesei legyünk itt, a magunk helyén a Te szolgálatodnak is, sőt szenvedésednek.

Szentlélek, jöjj, eleveníts meg bennünket! Ámen. f-a

Kétféle hazafiság

NYITOTT SZEMMEL

Látszólag egyértelmű fogalom – s mégsem ugyanazt jelenti mindenki számára. Egy korábbi cikkemben (Kétféle Tízparancsolat) arról írtam, hogy egyfelől mi (reformátusok és más protestánsok), másfelől a katolikusok – eltérő szövegű Tízparancsolatot ismerünk. A mi bibliai szövegünket összehasonlítva a Római Egyház kialakított szöveggel – könnyű volt bizonyítani az eltérést.

A hazafiság fogalmát illetően nehezebb tettenélni a különbséget... Annál inkább, mert az alapvető választóvonal egyfelől a nemzet, a haza iránt elkötelezettséget érző, másfelől a kozmopolita, nyelvét, hazáját, eredetét semmire sem becsülő nemzetietlen (csak éppen magyar állampolgárságú) emberek közt húzódik. Ebben a helyzetben érthető, és bizonyos határig helyénvaló is a hazafias gondolkodású magyarok összetartozás érzése, együttműködése.

Utóbbi mondat után biztosan lesznek olvasók, akik döbbenet állnak meg kijelentésemnél: bizonyos határig! Ugyan miért kellene hazájukat szerető magyarok közt gátat építeni? – kérdezhetik... Pedig ha a református öntudat nem halványult volna el az ilyen

atyafiakban az elmúlt évtizedek alatt, maguktól rájönnének, hol az a „határ”!

Itt, a trianoni hazában a magyarság többsége katolikus; Szent István, Szent Korona, Szűz Mária, mint a „Magyarok Nagyasszonya” kultusza magától értetődően pillére a hazafiságunknak. Számukra vonzó ideál „Mária országa” visszaállítása! Mi viszont – ha belegondolunk, hogy ez a gyakorlatban mit jelentene – igencsak megdöbbenhetünk rajta! Ez ugyanis – virágnyelven kifejezve – római katolikus államvallású országot jelent, mint ahogy az volt a Habsburg Monarchia évszázadai idején, amikor a protestánsok csupán megtúrt, másodrendű állampolgárok (pontosabban alattvalók) voltak. Százalékarányunk fokozatos csökkenése a nemzeten belül pontosan ezen kor hatalmi viszonyainak következménye!

Persze, a XXI. század Európájában nem reális gondolat „Mária országa” felújítása. A baj ott kezdődik, hogy a katolikus értelmezésű nemzeti gondolat jegyében a maradék protestánsokat a katolikus „értékek” elfogadása, kuruc gondolkodásuk feladása irányában befolyásolják. További negatív eredmény, hogy szilárdan kuruc és republikánus

gondolkodású magyarokat magától a nemzeti gondolatok támogatásától riasztják el a királyság iránti nosztalgiát sugalló megnyilatkozások.

Persze vannak katolikusokkal közös értékek – a Jézus Krisztusban való hittől (ami az imaheti közösség alapja) a családok védelméig széles területen – de amit őseink bálványozásnak tartottak, azt nekünk sem kellene elfogadni! A reformátusok hazafiságába nem illik bele a csíksomlyói búcsú látogatása (bármennyire is szeretjük Erdélyt és a székeket), vagy a Szent Koronára való eskütétel! A történelem könyvét fellapozva láthatjuk, hogy a magyarellenes Habsburgok megkoronázottságukra hivatkoztak a jogaikat, vallásszabadságukat védelmező magyarokkal szemben. A Szent Korona elnyomásunk hivatkozási alapja volt.

A mi hazafiságunk nemzetünk és országunk szabadságára, káros idegen befolyások elhárítására irányult és irányul, ahogy történelmünk során századokon át, úgy most is. Nem szükséges hittünkkel és történelmi tudatunkkal ellenkező dolgokat elfogadnunk ahhoz, hogy jó magyar hazafiak legyünk!

Kövespataki László

Leveles-ládánkból

T. Presbiter!

A lap 2002. szept.-okt. számában Kétféle tízparancsolat? c. írást olvasva számos gondolatom támadt. Néhány megjegyzést szeretnék tenni.

„Ne ölj!” a 6. parancsolat a katolikus és a református egyházi kiadványok szerint, pl. Herbert Haag Bibliai Lexikon: VI. parancsolat „Ne ölj!” (1833. oldal Apostoli Szentszék Könyvkiadó, Budapest. 1989.) Megtaláltuk a Messiást! (Kálvin Kiadó, 1995) a 6. parancsolat: Ne ölj! (184. oldal). Luther számozása szerint az ötödik parancsolat: Ne ölj! (lásd Jörg Zink: A megújult tízparancsolat 25–27. old. Kálvin Kiadó, Budapest. 1996.)

A katolikusok azt állítják, hogy az eredeti kéziratok a Bibliából nem maradtak fenn. A másolások, az akaratlan vagy szándékos módosítások és javítások során bizonyos értelemben véve többé-kevésbé „megromlott”. (H. Haag: Bibliai Lexikon, 1671. oldal)

A római katolikus Bibliából nem maradt ki a második parancsolat: „Ne csinálj magadnak faragott képet...” (lásd Biblia. Szent István Társulat, Budapest. 1991. Kivonulás 20,4. 84. old.)

Úgy látom, hogy a Biblia kozmetikázása – függetlenül katolikusoktól, reformátusoktól – szüntelenül folyik. Napjainkban élő

példa erre: az ún. új fordítás egyszerűen kihagyja a Károli Bibliában fordított „Így fosszátok ki Egyiptomot” mondatot. A Károli Bibliában Dávid a hadifoglyokat vascsákányok és fűrészek alá vitte, az új fordításban fiatal fiúk. Láttam olyan Bibliát is, ahol helybéli csirkefogók csúfolkodnak. Ha élek még, megérhetem, hogy körözött rablók, gyilkosok csúfolódnak, és ezeket medvékkel széttépetni mégis más, mint apró gyermekeket „ítélet alá vonni.”

Felvetéseimre ha választ kapnék, igen megtisztelő lenne. Amennyiben olvasói levelekre nem válaszolnak, kérem írják meg, hogy a jövőben ne zavarjam munkájukat.

Áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánok: 2003!

Miskolc, 2002. dec. 21.

Tisztelettel:
Huszár Sándor

*

Válaszunk

Köszönettel vettük Huszár Sándor miskolci olvasónk figyelemreméltó sorait. A „Kétféle tízparancsolat?” c. íráshoz fűz megjegyzéseket. Ezekben bibliafordítási, szakmai kérdéseket is érint. A bibliafordítás nyelvészek részére a legnehezebb szakmai kihívás. Nemcsak kiváló filológusnak kell lennie, de a teológiában is átlagon felüli ismeretekkel kell rendelkeznie. Ugyanakkor tudatában kell lennie annak, hogy felelősséget kell vállalnia Isten és ember előtt azért, hogy a ke-

leti nyelveken megöröklött isteni Igét az egészen más logikai környezetben élő nyugati ember adekvát módon értse. Nem véletlen, hogy első magyar újszövetség-fordítónk: Sylvester János fordítói munkája közben, évek hosszú során megalkotta a legelső magyar nyelvtant, s a magyar nyelvtudomány atyja lett egyúttal.

Többféle bibliafordítás létezik. Van teológiai, irodalmi, konkordáns, lexikális stb. Külön-külön egyik sem „tökéletes”. Ezért áldozatkész népeknél mindegyik típusú fordításról gondoskodnak. Együttvéve, egymást kiegészítve adnak tökéletes képet.

„Íme az Isten Báránya!” – mondja Keresztelő János Jézusról. Hogyan érti ezt a XXI. századi budapesti gyermek? Hogyan érti ezt az eszkimó, aki még képen sem látott bárányt? Az irodalmi bibliafordító az ő számára ezt így fordítja: „Íme az Isten fókája...” – Minden 50 évben újra kell fordítani a Szentírást. Ennyi idő alatt minden nyelv alakul. „Amikor Jézus a keresztiséget szerezte... – mondta gyanútlanul az ígehirdető. Istentiszteletet követően számonkéri tőle valaki, hogy miért nevezte Jézust tolvajnak? – Ugyanis a mai magyar nyelven a „szerzés” már nem egyértelműen az „alkotás” tevékenységét fejezi ki...

Tudjuk, hogy a „kozmosz” szó és származékai mit jelentenek. A Szentírással kapcsolatosan a „kozmetikázás” kifejezés nem szerencsés. A „modernizálás” sem. A cél: a kor legszínvonalasabb nyelvén, közérthetően felkínálni minden embernek.

Ők is elmentek

Bodolay Géza

1923. nov. 22. – 2002. dec. 27.

Elment Bodolay Géza testvérünk, barátunk, nemcsak Szövetségünknek, hanem újságunk szerkesztőségének is tagja, a főszerkesztő hosszabb külföldi távollétében egy ideig ennek helyettese is. Egy mindvégig másokat gazdagítani akaró, de sok megpróbáltatáson átment élet ért ezzel véget.

A pápai kollégium nevelte Bodolay Gézát. Itt vált élményévé életének református keresztény hitén túli két meghatározó tényezője: az iskolai önképző diáktársaság és a cserkészlet. Az utóbbi nem pusztán valamilyen egyesülethez való tartozást jelentett számára, hanem magatartást, és a magyar népi hagyományok (népköltészet, néptánc) ápolását, de az előbbi sem csak tudományos témát, hanem az együttes önképzés örömét, s a szerzett ismeretek másoknak való továbbadását.

1944-ben a diák ellenállási mozgalom fegyveres résztvevője volt (Görgey Zászlóalj), mint ilyet hurcolták szovjet hadifogságba, ahonnan csak két év után került vissza. Ekkor úgy látszott, elindul egy ígéretes tanári, tudósi pálya. A debreceni egyetemen lett

adjunktus – az egyetemet az Eötvös Kollégium tagjaként Budapesten végezte magyarnémet szakon – s a hallgatókból mindjárt színjátszókört szervezett, a reformáció korának hitvitázó drámáit adták elő, ami által a hallgatóknak a régi magyar irodalom nemcsak tananyag lett, hanem személyes élmény is (önképzőkör!). A pálya azonban hamarosan megtört. Bodolayt néhány társával tiltott szervezkedés címén letartóztatták. Nem kell részleteznem, hogy mi mindenben ment át négy évi rabságban. Mikor kiszabadult, 1954-ben, előbb csak segédmunkásnak mehetett el, majd gimnáziumban taníthatott. Megírta könyveit a magyar irodalmi diáktársaságokról, majd 1970-ben kiküldték a leningrádi egyetemre, ahol magyar nyelvet tanított (a fogságban tanult meg oroszul), a hetvenes években azután Berlinben a Humboldt Egyetemnek lett vendégtanára, 1984-től nyugalomba vonulásáig pedig a debreceni egyetemnek docense. A kilencvenes években egyre inkább csak otthon tudott dolgozni, lába már nem bírta vinni. De én emlékszem még egy derűs május 1-jére, mikor a Trefort

kertben gyülekező, jókedvű fiatalok biztatására táncolt. Táncolt gyönyörűen, művészetel, ahogy a cserkészeknél tanulta, megmutatva, milyen a magyar népi férfi tánc. Egy éve már odalett a jókedv, Bodolay börtönben volt. Lábát a különféle fogságok, megpróbáltatások megtörték, gerincét, református hitét soha. Nyugodjék békében.

Ritoók Zsigmond

Az üres sír

van egy sír
mely mélyebbre nyúlik
mint az összes
sírok gödre

félelmetes bár
a halál előnye

a legmélyebbre
az a sír nyúlik,
amely a halált eltemette

így sokkal nagyobb
az élet előnye.

Kurt Marti

Csillagvesztés

Maradjál mellettem, Uram,
Ne maradjak mégse magam.
Lásd be, mily borús az estém,
Sírok csillagaim vesztén.

Mert szép csillagaim voltak,
Előtted is meghajoltak.
A legszebbik a remény volt,
Kicsi volt, de az enyém volt.

Mondd meg, Uram, hova tetted?
Adjad vissza, ha elvetted.
Neked van sok más csillagod,
Mit vesztesz, ha visszaadod?

De én végképpen elestem,
azt az egyet ha elvesztem...
Lásd be Uram: egy vad legény,
kis csillagát kéri szegény...

Sinka István

Csizmady Gábor

1934. okt. 10. – 2002. dec. 23.

Csizmady Gábor Rákosszentmihályon született ősi kálvinista családba. Édesapja nagykereskedő volt, és közgazdasági végzettséggel rendelkezett. Sok üldöztetésben volt része, így katonaidejét munkaszolgálatosként a komlói szénbányában töltötte, ahol egy bányalégrobbanásakor meg is sérült. Később maga is kereskedőként dolgozott állami vállalatoknál, majd a rendszerváltás után magánvállalkozóként.

1965-ben választották a Rákosszentmihály-Sashalmi Egyházközség presbiterévé, majd később gondnokává, főgondnokává, végül tiszteletbeli főgondnokává. 1990 óta a Budapest-Északi Egyházmegye tanácsosa, a most lezáró ciklusban a Dunamelléki Egyházkerület világi jegyzője és számvizsgáló bizottságának világi elnöke volt.

Kedves feleségével együtt két gyermeküket nevelték, Gábort és Mártát.

Családszerető, öntudatos, polgári beállítottságú, egyházához holtig hűséges,

szolgáló, közszeretnek örvendő, hitéről mindig bizonyosságot tevő testvérünk volt.

A Presbiteri Szövetség mint alapító tagjától és számvizsgáló bizottsága elnökétől is búcsúzik, ahonnan nagyon fog hiányozni derűje és határozottsága és mindig pontos munkája.

Drága emlékét szívünkben megőrizzük.

Balla Tibor

Szeretnék énekelni néked

Szöveg: Füle Lajos

1. Sze - ret - nék é - ne - kel - ni. Né - ked,
 U - ram, Te nyisd meg aj - ka - mat.
 Hogy min - dig szent le - gyen az é - nek.
 a - mely szí - vem - ből fel - fa - kad.

2. Hadd zengjem el, hogy százszor áldott, Keresztednél ki megpihen, Hadd zengjem el, hogy megtalált ott, S békére lelt az én szívem.

3. Szeretném énekelni másnak, Hogy Néked énekelni jó. Hogy életünk bús lázadás csak, Míg el nem ér az égi szó.

4. Azt zengeni a szót, a szódat, Mely életet adott nekem, Szeretnék énekelni rólad, Halálig engedelmesen.

5. Szeretnék énekelni Néked, Folyton ameddig itt leszek, Szeretnék hangot adni szepet, Mikor lelkemhez ér kezed.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

November

19.: a dunamelléki egyházkerület presbiteri missziói munkacsoportja tartotta összejövetelét a missziói titkár vezetésével.

24.: Cegléden volt presbiterképző alkalom *Lizik Zoltán* és *Szalkay László* lelkipásztor szolgálatával.

December

4.: Budapesten az egyetemi istentiszteleten az ügyvezető elnök szolgált igehirdetéssel.

17.: a Szövetség belső munkatársai tartottak karácsonyi megemlékezést az elnök, *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök, az ügyvezető elnök és a missziói titkár részvételével.

19.: az Ökumenikus Tanulmányi Központnak az Európai Unióval kapcsolatos rendezvényén az ügyvezető elnök és *Ritoók Zsigmond* tiszteletbeli elnök vett részt.

2003. január

3.: a Fundament-Iránytű Alapítvány (Hollandia) képviselőivel tárgyalt

Budapesten a presbiterképző tantervről az elnök, az ügyvezető elnök, *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök, és *dr. Judák Endre*, a presbiterképző bizottság elnöke.

10.: a Szövetség elnökségének több tagja vett részt *Csizmady Gábornak*, a Számvizsgáló Bizottság elnökének a temetésén.

13.: a THÉMA Egyesület alkalmán, ahol a presbiterképzésről *dr. Nagy István* főigazgató tartott előadást, részt vett az ügyvezető elnök is.

17.: a Gazdasági Bizottság tartott ülést a 2003. évi költségvetéssel kapcsolatban. Ugyanezen a napon az elnökség több tagja vett részt *dr. Bodolay Gézának*, a Presbiter szerkesztő bizottsága alapító tagjának temetésén.

22.: a Számvizsgáló Bizottság felülvizsgálta a Szövetség 2002. évi zárószámadását és beszámolóját.

23.: a Presbiterképző Bizottság tartott ülést a presbiterképzéssel kapcsolatos javaslatról.

27.: volt a Presbiter 2003. évi 1. számának szerkesztő bizottsági ülése.

Andreas Gryphius

Nagyböjti szonett

Most már indulsz, Király, s az átkot viheted,
 Amelyet utolsó üdvözlötül Te kaptál.

Néped, melyet jobban szerettél önmagadnál,
 Keresztet rak Reád. Ó, én megyek Veled!

Látom, hogy Jézusom az életre vezet
 Kínon, halálon át. Uradon szánakoznál?

„Ne rajtam sírjatok, hanem magatokon! Vár
 Harag és büntetés, mert meg nem tértetek!”

Menjünk nyomában hát, sietve, a kereszttel
 Tovább! Jeruzsálem másképp nem is ereszt el,
 A fára rámutat: Vedd föl már, viheted!

Sok mindent birtokolsz. Leszel még árva, póre!
 Kereszted megmarad, körülfog, mert belőle
 Pár deszka kikerül, hogy eltemessenek.

Fordítás: Szénási Sándor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza*, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Hegyi-Füstös István*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Cseh Lajos*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Pintér Mihály*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 700 Ft, külföldre (a velünk határos országokban) 2000 Ft, Európába 15 EUR, a tengerentúl más országaiba 20 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Internet cím: www.parokia.net

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 120 Ft

MEGHÍVÓ

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 7/2003. Eln. határozata értelmében Szövetségünk 2003. évi rendes közgyűlését **2003. március 1-jén 10 órára** a Ráday Kollégium dísztermébe (Budapest IX., Ráday utca 28. II. em.) az alábbi napirenddel összehívom:

- 9.30-tól a küldöttek regisztrálása
- 10.00: Megnyitó áhítat (*Dr. Balla Péter*, a KGRE Hittudományi Kara dékánhelyettese)
- 10.30: Elnöki megnyitó (*Dr. h. c. Szabó Dániel*, elnök)
- 10.45: Tájékoztatás a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán folyó képzésről (*Dr. Németh Dávid*, a KGRE Hittudományi Kara dékánja)
- 11.10: Szóbeli kiegészítés az ügyvezető elnöki beszámolóhoz (*Dr. Ritoók Pál*, ügyvezető elnök)
(Az írásos beszámoló megjelent a PRESBITER 2003. évi 1. számában)
- 11.30: A Számvizsgáló Bizottság jelentése, valamint a 2002. évi zárószámadás és egyszerűsített beszámoló (*Dr. Papp Emil*, a Számvizsgáló Bizottság tagja)
(A zárószámadás fő számai megjelentek a PRESBITER 2003. évi 1. számában)
- 11.45: Közös ének
- 11.50: A Szövetség 2003. évi költségvetése (*Dr. Cseh Lajos*, a Gazdasági Bizottság elnöke)
(A költségvetés fő számai megjelentek a PRESBITER 2003. évi 1. számában.)
- 12.05: A Szövetség 2003. évi munkaterve (*Dr. Ritoók Pál*, ügyvezető elnök)
(A munkatervet a küldöttek a regisztráció alkalmával kézhez kapják.)
- 12.20: A presbiterképzésre vonatkozó javaslat (*Dr. Judák Endre*, a Presbiterképzési Bizottság elnöke.)
(A javaslat rövid összefoglalását a küldöttek a regisztrációnál kézhez kapják.)
- 12.35: Beszámoló a PRESBITER c. lap 2002. évi tevékenységéről (*Dr. Békefy Lajos*, felelős szerkesztő)
(A részletes beszámoló megjelent a PRESBITER 2003. évi 1. számában.)
- 12.50: Választás a Számvizsgáló Bizottság megüresedett elnöki tisztségére (*Dr. h. c. Szabó Dániel*)
- 13.10: Ebédszünet
- 13.50: Közös ének
- 14.00: Hozzászólások és válaszadás
- 15.30: Határozathozatal
(A határozati javaslatokat a küldöttek a regisztráláskor kézhez kapják.)
- 15.45: Elnöki zárszó (*Dr. h. c. Szabó Dániel*, elnök)

A közgyűlés határozatképessége érdekében megjelenésére, véleményére és a döntésre kerülő kérdésekben szavazatára feltétlenül számítunk. Ezt a meghívót kérjük hozza magával, mert ezzel kell szavaznia.

Gépkocsival történő érkezés esetén parkolás csak az utcán lehetséges.

Budapest, 2003. január 31.

Dr. h. c. Szabó Dániel
elnök

Miről szeretnék hallani a jövő évi presbiteri konferencián?

– Továbbra is ezen az úton haladva erősíteni a gyülekezetben a lelkipásztor és presbiter munkáját, megbízatásukat, mert csak úgy fog erősödni a magyar református egyház, ha a presbiterek hitben járnak és példaképek lesznek, ki mernek állni a gyülekezet elé.

– Ha az ÚR éltet még, és én itt leszek, a Jelenések könyvéről, mert ahhoz nem szeretnék hozzányúlni, pedig az is az Újszövetség része.

– Gyülekezeinkben jól folyó szolgálatokról, melyet Jézus Krisztus testében végeznek élő tagként a Szentlélek által. Isten Igéje tisztaságában hogyan történnek kereszteleink, úrvacsoráink, konfirmációink, házasságkötéseink és temetési szertartásaink.

– Hogyan végzik, és van-e lehetőség a saját gyülekezetben a munkálkodásra, a misszióra, a lelkészükkel tudnak-e, van-e lehetőség együtt munkálkodni.

– Ébresztő szolgálatok, hogy az alvó szolgálók felébredjenek, mint most én is.

– A liberális és a fundamentalista teológiai irányzatok kritikája hitvallásaink felől nézve.

– A házi istentiszteletekről, ahol vannak. Hogyan csinálják? A családlátogatásról, pl. hogyan vált be a körzetlátogatás Szentendrén? Amikor a lelkészükk beszélt róla Tahiban, akkor még nagyon új volt náluk is. Ettől azt remélem, hogy feltámad a vágy presbiteraink szívében a Biblia ismerete, a tanulás iránt. Ezeket a gyakorlati embereket a gyakorlat közben felmerülő szükség, a hiányérzet tudja megmozgatni tanulásra.

– Bármilyen dologról, ami az egyház ügyét, rendjét előbbre viszi. Esetleg a fiatalok beszervezését egyházainkba, mert nem bekonfirmálnak, hanem ki.

– Ismerve egyházunk állapotát – sajnos jövőre sem vesztí aktualitását – részletesen szeretném megismerni Klaus Douglas: Új reformáció c. munkáját. A Presbiteri Szövetség közreműködésére azért lenne szükség, mert azt a magyar viszonyokra átültetve, a Szentlélek szemüvegén keresztül lenne célszerű tárgyalni.